

Handläggare
Sundequist Karin

Datum
2018-08-07

Diarienummer
KTN-2016-0161

Kulturnämnden

Kultur i förskola och skola 2018

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att kulturnämndens budget för kulturgaranti 2018 fördelas på följande sätt: kulturprogram 640 tkr, busstransporter 425 tkr, förstärkning av arrangörstödet 330 tkr samt informationsinsatser 55 tkr.

Sammanfattning

Kulturnämnden har i uppdrag att utveckla barns och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan, bland annat genom en kulturgaranti. Kulturnämnden avsatte i 2018 års budget 1 450 tkr för kulturförvaltningens arbete med kulturgaranti. En modell för kulturgaranti förväntas vara på plats först under 2019. Förvaltningen föreslår därför att budgetposten för kulturgarantiarbete under 2018 omfördelas till andra satsningar för att tillgängliggöra kultur för förskolor och skolor under resterande delen av 2018.

Ärendet

Bakgrund

Kulturnämnden har i Mål och budget 2018-2020 fått i uppdrag från kommunfullmäktige att utveckla barns och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden, bland annat genom en kulturgaranti. Uppdraget berör även utbildningsnämnden, Uppsala Konsert & Kongress samt Uppsala Stadsteater, och kulturnämnden har samordningsansvaret.

Kultur- och utbildningsnämnderna ska enligt verksamhetsplanerna samverka med varandra i syfte att utarbeta en modell för kulturgaranti inom grundskolan. Kulturnämnden ska även leda kommunens arbete med att se över och samordna utbud för kulturella upplevelser i syfte att göra det lättare att delta i aktiviteter.

Kulturförvaltningens arbete med kulturgarantin

Under 2017 presenterade kulturförvaltningen en rapport om kultur i förskola och skola, vilken definierade utvecklingsbehov för att kunna säkerställa barns och ungas tillgång till kultur i förskola och skola samt utforma en modell för kulturgaranti. Flera förslag som kan underlätta för förskolor och skolor att införliva kultur i undervisningen presenterades.

Kulturförvaltningen har under 2018 arbetat vidare med att stärka tillgång till kultur med rapporten som utgångspunkt.

Bland annat har förvaltningen utvecklat sin samordnande roll gentemot förskola och skola. Kultursamordnaren underlättar för förskolor och skolor genom att ansvara för praktiskt genomförande, kontraktsskrivande, lokalbokning etc, och samordning är dessutom kostnadseffektiv då flera förskolor och skolor kan ta del av samma kulturprogram.

Rapporten efterlyste en översikt över lämpliga lokaler för kulturprogram i anslutning till förskolor och skolor, för att kunna säkerställa tillgången till kultur, framför allt på landsbygden. Under hösten 2018 genomförs en inventering av kulturlokaler på landsbygden med fokus på barn och unga, finansierad genom andra medel än de avsatta för kulturgaranti.

Rapporten pekade också på behovet av en smidig digital bokningsfunktion, för att kunna administrera tillgång till kultur för kommunens 10 000 förskolebarn och 25 000 grundskolelever, utan att behöva bygga upp en kostnadskrävande personalstab. Under 2018 pågår en upphandlingsprocess för en sådan bokningslösning, finansierad av kommunstyrelsen.

Enligt den nuvarande tidplanen för upphandling kan ett pilotprojekt genomföras i liten skala under våren 2019 och en lansering av bokningsfunktionen ske under hösten 2019. Eftersom bokningsfunktionen är en förutsättning för att kunna införa en kulturgaranti, kommer denna således inte att kunna vara på plats förrän under 2019.

Däremot kan kulturförvaltningen till dess arbeta på andra sätt för att ge barn och unga möjlighet att uppleva professionell kultur, vilket enligt nämndens verksamhetsplan är kulturgarantins syfte. De medel som budgeterats för arbetet med kulturgaranti kan då fortfarande användas för att tillgängliggöra kultur för förskolor och skolor.

Skapande förskola

I nämndens strategi för att nå målet att utveckla barns och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur, ingår att genom samverkan med utbildningsnämnden få extern finansiering. Kulturförvaltningen beviljades våren 2019 statliga medel om 940 tkr för kultur i kommunala förskolor med låg tillgång till kultur, vilket i Uppsala kommun berörde landsbygdens förskolor och familjedaghem.

Under våren sökte förvaltningen ytterligare 1 553 tkr från Kulturrådet inför läsåret 2018/2019, för både kommunala och fristående landsbygdsheter, och inledde samarbete med olika aktörer inför hösten. Förskolorna har särskilt önskemål om att få arbeta med konstnären Erik Hedman och hans animationsverkstäder. Utöver dessa planeras ett stort samarbete med Musik

i Uppland och hela Uppsala Kammarorkester, som tillsammans med östgötska Teater Fenix kommer att genomföra musikföreställningar i Stora salen hos Uppsala Konsert & Kongress.

I maj kom beskedet om att enbart 500 tkr beviljats för hela läsåret 2018/2019, för animationsverkstäderna. För att kunna genomföra även de planerade musikföreställningarna behövs en förstärkt budget från medlen för kulturgaranti om 500 tkr. Satsningen väntas beröra ca 1 000 barn på 43 landsbygdsenheter.

Skolbio

Vid årsskiftet 2017/2018 lade utbildningsförvaltningen ner sin skolbioverksamhet. Eftersom 2017 års rapport om tillgång till kultur i förskola och skola visade att skolbion har stor betydelse för resurser och elever med särskilda behov, valde kulturförvaltningens stab att ta över ansvaret för kommunens skolbiovisningar.

I samband med övertagandet av verksamheten gjordes vissa förändringar för att nå fler skolor. Bland annat utökades antalet visningar, priset för fristående skolor sänktes till samma nivå som för kommunala – 10 kr/biljett – och landsbygdsskolor som inte kan åka med Kulturbuss-stöd erbjuds kostnadsfri busstransport till och från bion.

Eftersom verksamheten togs över efter att budget för 2018 fastställts, finns inga medel särskilt avsatta för den del av kostnaderna som överstiger biljettintäkterna. Förvaltningen föreslår därför att en del av de medel som avsatts för arbetet med kulturgarantin används till detta, då syftet med verksamheten och målgruppen är desamma.

För att kunna erbjuda ett brett utbud av kvalitetsfilm till skolans alla stadier samt kostnadsfri transport för landsbygdsenheter, och därmed utveckla möjligheten att uppleva kultur, behöver 140 tkr från medlen för kulturgaranti avsättas. Satsningen förväntas beröra ca 7 000 elever.

Busstransporter för förskolor/skolor på landsbygd samt till naturskolan

I 2017 års rapport som nämnts ovan konstaterades att en orsak till att landsbygdsenheter inte tar del av kulturutbudet är problem med transporter. Förskolor och skolor som reser med Kulturbuss är hänvisade till ordinarie busstidtabeller, och många busslinjer erbjuder inga praktiska möjligheter att hinna ta sig fram och tillbaka under skoldagen. Vidare tillåts enbart en klass per avgång att åka med, och många enheter ser det också som ett orosmoment att åka kollektivt med yngre barn.

Även om kulturutbudet idag till stor del är subventionerat för förskolor och skolor, så finns det ingen stödstruktur som täcker landsbygdsenheternas kostnader för busshyra, vilket innebär att enheter som måste ordna egen transport har högre kostnader än innerstadsskolor för samma kulturutbud. Kulturförvaltningen föreslår att en del av de medel som avsatts för arbetet med kulturgaranti används för att bekosta landsbygdsenheters transporter till kulturprogram, i de fall då skolorna inte kan använda Kulturbuss-stödet.

Uppsala Naturskola ingår sedan årsskiftet som en avdelning i Uppsala Natur- och kulturcentrum, och vill med sin verksamhet ge barn och unga positiva naturupplevelser.

Naturskolan stödjer skolors arbete med att göra utomhuspedagogik till en naturlig del av verksamheten. Genom konkreta upplevelser och iakttagelser i naturen ges deltagarna en grund för att förstå ekologiska sammanhang och miljöpåverkan, och därmed förutsättning att utveckla ett miljöansvar.

Naturskolan finns belägen i Hammarskog och tar emot klassbesök på olika teman beroende på årstid, såsom utedagar vid vattnet, utedagar i skogen och isdagar. Naturskolan kan idag ta emot 55 klasser per tema och år. De skolor som vill besöka Naturskolan måste antingen hyra en egen buss eller ansöka om regionens Kulturbuss-stöd och då vara hänvisade till en enda ordinarie bussavgång till och från Hammarskog.

Om istället kulturförvaltningen kan stå för skolans transportkostnad i samband med besöket, har alla skolor i kommunen möjlighet att besöka Naturskolan, oavsett var i kommunen de ligger. Om Naturskolan ska ingå i det utbud som erbjuds genom den kommande kulturgarantin, så är kostnadsfri transport för skolan en förutsättning för en verklig garanti. Att redan nu införa transportservice ger en möjlighet till utvärdering inför genomförandet av en kulturgaranti.

För att kunna erbjuda kostnadsfri transport till kulturupplevelser för landsbygdsenheter samt till Naturskolan för samtliga skolor under hösten, och därmed utveckla möjligheten att uppleva kultur, behöver 425 tkr från medlen för kulturgaranti avsättas. Satsningen förväntas beröra ca 5 000 barn och unga.

Arrangörsstöd

Under 2017 ändrades rutinerna för arrangörsstödet, som inrättades 1993 med syftet att underlätta för förskolor och skolor att få ta del av professionell scenkonst. Stödet innebär en subvention av föreställningskostnaden på upp till 75 procent av förskolans eller skolans kostnad, och beviljas enbart till föreställningar som spelas av scenkonstgrupper med kulturstöd från kulturnämnden.

Förskolor och skolor hade tidigare en långdragen och komplicerad process runt ansökan och redovisning, men denna underlättades genom att subventionen i förväg bakas in i föreställningskostnaden, att ansökan och bokning sker samtidigt, och att redovisningen sker genom scenkonstgruppen istället för förskolan eller skolan. De förändrade rutinerna gav en ökning med 237 procent av antalet inkomna ansökningar jämfört med 2016, och kulturnämnden beslutade att förstärka de 660 tkr som avsatts för arrangörsstöd i 2017 års budget med ytterligare 500 tkr från medel för kulturgarantin.

Inför 2018 budgeterades enbart 700 tkr för arrangörsstöd, då intentionen var att ha en kulturgaranti på plats inför hösten 2018, och med den en reviderad stödform istället för arrangörsstödet. Eftersom införandet av kulturgarantin senarelagts till 2019 finns arrangörsstödet kvar oförändrat under hösten 2018, med samma höga ansökningstryck som under 2017. Till och med juni 2018 inkom 292 ansökningar och 656 tkr beviljades i stöd.

För att kunna möta det stora intresset hos förskolor och skolor för subventionerade scenkonstföreställningar även under hösten, och därmed främja de fria gruppernas verksamhet, behövs en förstärkt budget från medlen för kulturgaranti om 330 tkr. Föreställningarna förväntas beröra ca 16 000 barn på ca 190 förskolor och skolor.

Informationsinsatser för kultur i förskola och skola

I samband med förändringarna av arrangörsstödets rutiner våren 2017 gjordes ett informationsutskick till alla kommunens förskolor och skolor. I utskicket fanns också en sammanställning av föreställningarna som var aktuella för subventioner, och en hänvisning till Kubik Uppsala Pedagog, där pedagoger kan läsa mer om föreställningarna. Utskicket uppskattades enormt och fick även många nya förskolor och skolor att upptäcka stödet.

Sedan dess har kulturförvaltningen fortsatt med informationsutskick inför varje termin, för att nå ut till alla enheter i kommunen. Inför 2018 utvecklades utskicket till att inkludera andra kulturprogram än arrangörsstödsföreställningar, antingen arrangerade av kommunen eller finansierade genom kommunalt stöd. Utskicket fick i samband med detta även en ordentlig formgivning och trycktes som programfolder.

Kulturförvaltningen har inga särskilda avsatta medel för programfoldern, utan föreslår att en del av de medel som avsatts för arbetet med kulturgarantin används till detta. Tydlig information om det kulturutbud som erbjuds förskola och skola är en viktig förutsättning för att ge alla likvärdig tillgång till kulturupplevelser, och därmed ett av stegen mot att kunna införa en kulturgaranti för barn och unga.

För att kunna nå ut med information till alla förskolor och skolor, och därmed utveckla möjligheten att uppleva kultur, behöver 55 tkr från medlen för kulturgaranti avsättas. Foldern förväntas nå samtliga förskolor, familjedaghem och skolor.

Förslag till omfördelning av avsatta medel

Kulturnämnden beslutade 2017-11-27 § 151 (KTN-2017-0501) att avsätta 1 450 tkr för kulturförvaltningens arbete med kulturgaranti, inom budgetramen för avdelningen för strategi & omvärld, sedermera kulturförvaltningens stab. Förvaltningen föreslår att budgetposten för arbetet med kulturgaranti fördelas enligt följande, för att tillgängliggöra kultur för förskolor och skolor under resterande delen av 2018:

Kulturprogram för förskola – musikföreställningar på UKK	500 tkr
Kulturprogram för skola – skolbio	140 tkr
Busstransporter för förskolor/skolor på landsbygd samt till naturskolan	425 tkr
Förstärkt arrangörsstöd	330 tkr
Informationsinsatser för kultur i förskola och skola	55 tkr

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna åtgärder ryms inom ramen för kulturnämndens budget för arbetet med att ta fram en modell för kulturgaranti i 2018 års budget.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen